

6. Лист до Н. І. Зарудняк. 4 серпня 1997 р.
7. Маланюк Є. До проблеми большевизму / Маланюк Є. Книга спостережень. К.: «Атіка», 1995. С. 142–200.
8. Олександр Де // Літературна Україна. 1998. 20 серпня. С. 12.
9. Поет вічно-живого вогню правди // Едмонтон. 1987. 28 січня. С. 12.
10. Погребенник В. Ф. Слово-зброя. Література у творчому набутку Романа Олійника-Рахманного (публіцистика, есеїстика, літературознавство): Навч. посібник. К.: Ковчег, 2003. 256 с.
11. Погребенник Ф. Еміграція і література. 1991. № 10. С.22–28.
12. Поліщук В. Т. Творчість письменників зарубіжжя – уродженців Черкащини в контексті українського письменства (Штрихи до проблеми) / Рідні голоси з далеких далей. Наукове видання. Черкаси: Відлуння-плюс, 2000. 148 с.
13. Шерех Юрій. Трое прощань і про те, що таке історія української літератури / Шерех Юрій. Третя сторожа: Література. Мистецтво. Ідеології. К.: Дніпро, 1993. 590 с.

**ТЕМА ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ
ЛІТЕРАТУРІ НА ПРИКЛАДІ ТВОРУ О. РАДУШИНСЬКОЇ
«МЕТЕЛИКИ В КРИЖАНИХ ПАНЦІРЯХ»**

*Карначова С. М.,
студентка філологічного факультету
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
м. Мелітополь, Україна*

Нині помітною є модернізація та реформація освіти і науки України. Це дозволяє говорити про віддзеркалення певних подій на різних рівнях усвідомлення українцями, у тому числі рецепції. Сучасна модель благоустрою нашої держави подає виклик кожному громадянину України та зумовлює стрімкий розвиток інноваційних технологій, що в результаті матиме швидкий зріст соціально-економічних перетворень. Тільки за умови цілісного розуміння певних проблем, можна досягнути значних результатів, зокрема в освіті та науці. Питання інновацій в літературі сьогодні є актуальним та малодослідженим, оскільки тільки-но починають з'являтися видання у схемах [4] на різноманітні теми, леп буки, картмейкінги тощо. Саме тому тут слід пам'ятати про рівність прав людини, незалежно від їх соціального та фізичного станів [3, с. 112].

Питання інклюзивної освіти, інклюзії в літературі розглядали вчені, дослідники, яким є небайдужа доля людей з особливими потребами. Серед значної кількості дослідників, які вивчали означене питання слід виокремити дослідження Бабенко С., Борщевської Л., Вавіної Л. Висоцької А., Головченко Н., Засенко В., Брязгунова І., Косатинова Е., Колупаєва А., Патра С. Актуальним на сьогодні є питання художнього інклюзивного простору в сучасній літературі. Слід акцентувати увагу на тому, що здебільшого критики вивчають такі питання інклюзії й літератури: тема людей з інвалідністю в сучасній українській літературі, їх соціалізація в суспільстві (О. Радушинська «Метелики в крижаних панцирях»).

О. Радушинська відома у літературному колі через твір під назвою «Метелики у крижаних панцирях». Це повість у якій розповідається про дівчинку-підлітка, яка обмежена у своїх діях та пересуваннях через автомобільну катастрофу, у яку потрапила вона разом з усією родиною. На превеликий жаль у тій катастрофі вижила лише ця дівчинка, але тепер вона не може самостійно ходити, оскільки приречена

на інвалідний візок. Під час прочитання повісті у читача виникає велика кількість питань, а саме: чи знайде дівчинка справжніх друзів на своєму шляху, чи зустрине вона світле та щире кохання, чи зможе вона відійти від усіх страхів та добре орієнтуватись у світі? Та найскладнішим є питання чи зможе дівчинка довести цілому світу, що неможливо зламати сильну духом та волею людину, адже найголовніше мати людську гідність та цінувати кожний прожитий день.

В анотації до книги надана інформація про те, що у ній міститься повість про дівчинку-підлітка, яка прикута до інвалідного візочка. Викреслені проблемні питання, з якими стикається головна героїня упродовж усього твору. Така анотація викликає співпереживання та цікавість у читачів, оскільки читаючи твір не можна одразу зрозуміти чи зможуть обставини зламати маленьку дівчинку-підлітка, чи зможе вона залишитись гідною людиною [1].

Відомо, що повість розрахована на читача підліткового віку, але й такі твори неодмінно необхідно читати дорослим людям для розуміння психічного стану людей з обмеженими можливостями. Також необхідно таку літературу переглядати батькам у яких є дитина з особливостями, бо саме з ними, дитина перебуває у постійному контактуванні. Авторка наголошує на тому, що дуже часто батьки не можуть дійти певної згоди та порозуміння з дитиною, вони бояться оточуючих, подекуди їм стає не комфортно. Також соціальна спрямованість повісті буде цікавою для читачів різних вікових меж, тим людям, які не байдужі до чужого горя, для тих хто, може допомогти та покращити ситуацію, яка створилась в Україні по відношенню до інвалідів різних типів [2].

Авторка обрала цю тему через те, що вона на власному досвіді стикається з такими соціальними проблемами. О. Радущинська наголошує на тому, що місто будується та розбудовується, бравши за увагу лише повноцінну особу, адже створюються нові заклади, кав'ярні, сучасні

магазини. Однак, дістатись до них можливо лише переступивши велику кількість високих сходів або високі тротуари та бордюри. Та окрім цього нереально підійти до банкоматів, оскільки вони розміщені таким чином, що людині з обмеженими можливостями не дотягнутись. Отже у результаті, хтось з обмеженими можливостями не може навіть вийти з власного дому, адже не має ліфту, а власними силами не може, хтось не може купити хліба, адже перед магазином є східці, які не має змоги об'їхати, або комусь заважає велика відстань між містами, які сполучаються залізничним транспортом.

Перш за все книга О. Радущинської «Метелики в крижаних панцирах» створена розповідати не про те, «яке несправедливе та жахливе життя». Адже дану книгу та твір можуть читати не лише люди з обмеженими можливостями або ті, хто відчуває фізичні болі чи має вади. Даний твір – це художній текст, у якому присутні різноманітні ситуації та переживання, які мають місце у житті кожної людини у тринадцяти-чотирнадцятирічному віці. Тому у творі – головна героїня, яка живе у соціумі, яка переживає різні ситуації і вивчає світ знаходячись в інвалідному візочку.

Авторка сподівається, що після прочитання даної книги, люди та суспільство взагалі зрозуміють, що великої різниці між людиною, яка повноцінно здорова та між людиною, яка має вади не існує великої різниці. Адже кожен з них сповнений власними відчуттями та переживаннями. І саме після цього є надія на те, що можливо тоді, хоча б половина читачів зрозуміють головну думку книги, яка має значно більший задум за сто шістдесят сторінок тексту й відлунює на рівень соціального аспекту цілої країни та її мешканців різного віку – для того, що людина, яка знаходиться стоячи, мала Міці поглянути у очі людині, яка знаходиться у візку. Для того, щоб це зробити потрібно просто

опустити власний погляд, але щоб цей погляд був не зверхній та принизливий, а саме погляд на рівних з розумінням та підтримкою.

О. Радушинська у творі «Метелики в крижаних панцирях» змусила читача повірити у себе та власні сили, жити сьогоднішнім життям, будувати плани на майбутнє, цінувати життя. Співпереживання з головною героїнею, відчуття болей та страждань дівчинки, дозволяють говорити про наявність гарних рис характеру в українського читача. Люди можуть допомагати один одному, що і є основою міркувань О. Радушинської.

Література:

1. Головченко Н. Тема людей з інвалідністю в сучасній українській літературі. URL: <http://bukvoid.com.ua/reviews/books/2015/10/26/072225.html>
2. Патра С. Образи людей з інвалідністю в художній літературі (до Міжнародного дня інвалідів). URL: <https://ukrainka.org.ua/node/4992> (дата звернення: 27.05.2019).
3. Шаров С. В., Шарова Т. М. Художній простір на тему інклюзії як засіб соціалізації в суспільстві. Пріоритетні напрямки розвитку сучасних педагогічних та психологічних наук: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (9-10 серпня 2019 р., м. Одеса). С. 112-115.
4. Шарова Т. М., Шаров С. В., Солоненко А. М. Видатні особистості української словесності. Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2018. 254 с.